

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z wniosku M.S.,
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 sierpnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża wnioskodawczyni kosztami postępowania kasacyjnego organu rentowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 17 sierpnia 2016 r. oddalił apelację odwołującą się M.S. od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 25 stycznia 2016 r., mocą którego oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. w przedmiocie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Powyższy wyrok został w całości zaskarżony skargą kasacyjną odwołującą się. Skargę oparto na podstawie naruszenia prawa procesowego, mającego istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 210 § 2¹ k.p.c., przez zaniechanie pouczenia powódki o treści tego przepisu przy uwzględnieniu, że w postępowaniu w pierwszej instancji nie była ona reprezentowana przez adwokata bądź radcę prawnego, co skutkowało brakiem precyzyjnego określenia dowodów, które miały istotne

znaczenie przy rozstrzygnięciu sprawy. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała oczywistą zasadność skargi, która przejawiać ma się w braku zgodnego z art. 210 § 2¹ k.p.c. pouczenia odwołującej się, co skutkowało jej uchybieniem procesowym i miało wpływ na wynik sprawy, ponieważ sprawa nie została wyjaśniona i wyrok nie odzwierciedla aktualnego stanu zdrowia skarżącej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, że w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Analiza uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia nie pozwala na stwierdzenie, że zachodzi przesłanka przedsądu w postaci oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Należy podkreślić, że z mocy art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje

skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak pod rozwagę nieważność postępowania. Zgodnie z art. 398³ § 1 k.p.c. skargę kasacyjną można oprzeć na podstawie naruszenia prawa materialnego lub podstawie naruszenia przepisów postępowania. Obie podstawy kasacyjne pozostają ze sobą w związku funkcjonalnym. W świetle art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. nie jest bowiem możliwe prawidłowe zastosowanie prawa materialnego bez zgodnego z prawem procesowym ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia (por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., I PK 164/05, Monitor Prawa Pracy 2006 nr 10, s. 541). I odwrotnie - zarzuty naruszenia przepisów postępowania mają znaczenie, jeżeli uchybienia mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), zatem wpierw decyduje prawidłowo rozumiane prawo materialne, które określa przesłanki dochodzonego świadczenia, a te wyznaczają, jakie ustalenia stanu faktycznego są konieczne i mają znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu (art. 227 k.p.c.). Zarzuty podstawy procesowej nie mogą być dowolne, lecz muszą pozostawać w związku z normą prawa materialnego, od której zależy wynik sprawy. Poza tym nie powinny pomijać ograniczenia z art. 398³ § 3 k.p.c., w myśl którego podstawy skargi kasacyjnej nie mogą stanowić zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. W postępowaniu kasacyjnym zachodzi też związanie ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Tymczasem autor niniejszej skargi kasacyjnej w jej podstawach nie podnosi zarzutu naruszenia prawa materialnego. W związku z tym nie próbuje powiązać zarzucanych uchybień procesowych z przepisami prawa materialnego regulującymi przesłanki nabycia renty z tytułu niezdolności do pracy, a tym samym wykazać wpływu zaistniałych, jego zdaniem, uchybień na wynik sprawy.

Ponadto w ramach drugiej podstawy skargi kasacyjnej skarżący może skutecznie powoływać się tylko na uchybienia procesowe sądu drugiej instancji, przy czym musi wykazać, że konsekwencje wskazanych błędów procesowych były tego rodzaju (lub skali), że kształtowały lub współkształtowały treść kwestionowanego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 11 marca

1997 r., III CKN 13/97, OSNC 1997 nr 8, poz. 114, z dnia 2 lutego 1997 r., II CKN 98/96, OSNC 1997 nr 10, poz. 144, z dnia 26 lipca 2017 r., III CSK 329/16, LEX nr 2352147; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1996 r., III CKN 21/96, OSNC 1997 nr 4, poz. 45). Skoro skarga kasacyjna przysługuje od orzeczeń sądu drugiej instancji, to wyłączone jest bezpośrednie badanie w postępowaniu kasacyjnym naruszenia przepisów postępowania przez sąd pierwszej instancji. Kwestia ta może podlegać badaniu i rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jedynie pośrednio, przez przytoczenie przez skarżącego w ramach drugiej podstawy z art. 398³ § 1 k.p.c. stosownego zarzutu odnoszącego się do postępowania przed sądem drugiej instancji. Stawianie takich zarzutów w skardze kasacyjnej nie jest wyłączone, ale musi być połączone z zarzutami skierowanymi przeciwko sądowi odwoławczemu, ze wskazaniem naruszonych przez ten sąd przepisów i wykazaniem, że pomimo wytknięcia w apelacji procesowych uchybień sądu pierwszej instancji, sąd drugiej instancji, z naruszeniem przepisów normujących postępowanie apelacyjne, uchybień tych nie wziął pod uwagę lub nieprawidłowo je ocenił, co mogło mieć wpływ na wynik sprawy w postępowaniu odwoławczym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II PK 345/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 280). Jak zaś wskazano wyżej, takiej konstrukcji podstawy skargi kasacyjnej autor skargi nie zastosował.

Konkludując, wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji. O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 102 k.p.c.